

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Державне та регіональне управління»

на тему:

**«ІНСТИТУТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ: СТАТУС, ПОВНОВАЖЕННЯ ТА
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ»**

студентки 3 курсу, групи 3-АПУА
спеціальності 281 «Публічне управління та
адміністрування»

Шевчук Ірини Олександрівни

Керівник: канд. держ. упр., старший викл.
Назаренко М.О.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка ECTS _____

Члени комісії:

_____ (_____)
Підпис Прізвище та ініціали

_____ (_____)
Підпис Прізвище та ініціали

_____ (_____)
Підпис Прізвище та ініціали

Вінниця-2024

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. Теоретично-правові аспекти функціонування інституту Президента України.....	6
1.1. Місце інституту Президента України в державному механізмі.....	6
1.2. Основні нормативно-правові акти регулювання діяльності Президента України.....	11
РОЗДІЛ 2. Особливості функціонування інституту Президента України.....	16
2.1. Основні повноваження Президента України	16
2.2. Відповідальність Президента України	20
2.3. Проблеми функціонування інституту Президента України та шляхи їх подолання	23
ВИСНОВКИ	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	30

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВРУ - Верховна Рада України;

ЄС - Європейський Союз;

ЗСУ – Збройні Сили України.

КМУ - Кабінет Міністрів України;

НАТО- Організації Північноатлантичного договору;

РНБОУ – Рада національної безпеки та оборони України;

ВСТУП

Актуальність дослідження. Становлення України як правової, демократичної та соціальної держави в умовах євроінтеграційного курсу тягне за собою реформування системи публічного управління та адміністрування. Не винятком став інститут Президента України. Закріплення правового статусу Президента у Конституції України та наділення його виключною компетенцією глави держави визначають конституційно-правовий характер функціонування інституту президентства в Україні. Поряд з тим, детальне дослідження правового статусу Президента України дозволяє характеризувати представника інституту Президента України визначати як повноцінного суб'єкта публічного управління. В силу недостатнього вивчення науково-теоретичних та правових аспектів статусу Президента України як суб'єкта публічного управління існує підвищений інтерес вивчення даного питання.

Мета та завдання. Метою наукової роботи є комплексне дослідження організаційно-правових аспектів функціонування інституту Президента України та висвітленні основних проблем.

На основі поставленої мети сформовано наступні завдання:

1. Визначити місце інституту Президента України в державному механізмі.
2. Проаналізувати нормативно-правові акти регулювання діяльності Президента України.
3. Охарактеризувати повноваження Президента України.
4. Дослідити відповідальність Президента України.
5. Висвітлити основні проблеми функціонування інституту Президента України та розробити пропозиції щодо його удосконалення на основі зарубіжного досвіду.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом наукової роботи є система публічного управління. Предмет - інститут Президента України: статус, повноваження та відповідальність.

Методи дослідження. Методологічною основою курсової роботи є система прийомів та засобів наукового пізнання, які сформували групу методів дослідження. Для вирішення поставлених завдань було використано як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового пізнання. Поєднуючи системний метод з методами аналізу та синтезу, було створено єдине уявлення щодо місця Президента України в системі державного механізму, його повноваження та правову відповідальність. Використані методи індукції та дедукції дозволили визначити основні проблеми функціонування інституту Президента України. Крім того, було використано комплексний підхід, що дозволив дослідити предмет з урахування різних аспектів.

Ступінь наукової розробки. Дослідження правового статусу Президента України та місця інституту президентства в державному механізмі проводили Грішин О., Комаришин Н. тощо. Висвітленням повноважень та правової відповідальності Президента України займалися Лікарчук М. та інші.

Структура наукової роботи. Дана курсова робота складається з 31 сторінок, які поділяються на наступні елементи: перелік умовних скорочень, вступ, два розділи, висновки, список використаних джерел.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження, можна зробити наступні висновки:

1. Президент України не належить до жодної з гілок державної влади, оскільки в системі взаємодії органів державної влади України він виконує насамперед координаційно-арбітражні функції. Тому, варто зазначити, що Президент України не стоїть «над гілками влади», а «між ними» та забезпечує єдність державної влади та координацію у взаємодії її структурних елементів (гілок). Крім того, враховуючи характерні ознаки діяльності Президента України, слід вважати його головною політичною фігурою держави, на яку покладено відповідні функції.

2. Основою нормативно-правового регулювання діяльності Президента України є Конституція України, яка закріплює правовий статус Президента України, коло повноважень, особливості пов'язані зі здійсненням таких повноважень, порядок обрання та умови дострокового припинення повноважень. Поряд з тим, чимало нормативно-правових актів регулюють окремі аспекти діяльності Президента України або містять окремі норми.

3. Діяльність Президента України невід'ємно пов'язана з усіма сферами суспільного життя держави. Так, повноваження, пов'язані з відносинами між Президентом України та ВРУ, КМУ та судовою системою України дозволяють стверджувати про наявність значного впливу на діяльність державної влади в Україні. Поряд з тим, Президент України наділений широким обсягом повноважень, що прямо пов'язані із забезпеченням захисту прав і свобод людини і громадянина. Також, враховуючи особливості воєнного стану в Україні, доцільно зазначити, що Президент України наділений значними повноваженнями в сфері національної безпеки та оборони України.

4. Поряд із значним обсягом повноважень, питання притягнення Президента України до відповідальності залишається невирішеним, оскільки він, як головна

політична фігура, користується правом недоторканності, що значно ускладнює вирішення даного питання. Крім того, відсутнє також офіційне тлумачення частини 1 статті 105 Конституції України щодо обсягу права недоторканності Президента України.

5. Важливою ознакою функціонування інституту Президента України в сучасних умовах є наявність проблем, які перешкоджають ефективній діяльності Президента. Так, існують проблеми, пов'язані з відсутністю спеціального закону, що регулює діяльність Президента України та правових норм, що закріплювали б настання відповідальності Президента України; проблемами комунікативної діяльності та зниження рівня довіри населення до Президента України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вербіцька М., Дейнека А. Адміністративна відповідальність Президента України. *Актуальні проблеми правознавства*. №4 (32), 2022. С. 41-45.
2. Вибірчий кодекс України від 19.12.2019 р. №396-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20/print>.
3. ВС просить КСУ роз'яснити, чи можна притягати Президента України до адміністративної відповідальності. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/994585/>.
4. Всеукраїнське опитування. Лютий 2024. Center for insights in Survey Research. URL: https://iri.org.ua/sites/default/files/editor-files/%D0%92%D1%81%D0%B5%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%96%CC%88%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B5%20%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20IRI_0.pdf.
5. Грішин О. Історична роль і місце Президента в системі органів державної влади сучасної України. *Актуальні проблеми державного управління*. № 2(78), 2019. С. 9-13.
6. Ковальчук О. Питання нормативно-правового регулювання діяльності Президента України. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Юридичні науки». 2023. № 4 (40). С. 86-91.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
8. Комаришин Н.С. Принцип законності: поняття, особливості. *Права людини в умовах сучасного державотворення: теоретичні і практичні аспекти* : зб. тез доп. І Міжнародної науково-практичної конференції студентів і молодих вчених (8-9 грудня 2006 р.), Суми : УАБС НБУ, 2006. С. 49-51.
9. Конституція України від 28.06.1996 р. №254к/96-ВР. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4605>.

10. Лікарчук М.М. Повноваження Президента України під час воєнного стану. *Національне та міжнародне право: історія, сучасність, перспективи розвитку* : збірник матеріалів І-ї Міжнародної науково-практичної конференції до 110-річчя Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (м. Вінниця, 09-10 червня 2022 року). Вінниця, 2022. С. 97-100.
11. Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору) : Закон України від 07.02.2019 р. №2680-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-19#Text>.
12. Про дерадянізацію законодавства України : Закон України від 21.04.2022 р. №2215-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2215-20#Text>.
13. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 р. №794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>.
14. Про Конституційний Суд України : Закон України від 13.07.2017 р. №2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>.
15. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 р. №586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>.
16. Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпічмент) : Закон України від 10.09.2019 р. №39-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39-20#Text>.
17. Про правотворчу діяльність : Закон України від 24.08.2023 р. №3354-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>.
18. Про Президента Української РСР : Закон України від 05.07.1991 р. №1295-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1295-12#Text>.
19. Про судоустрій та статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. №1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.